Paul Rudolf von Bilguer (1815–1840)

Paul Rudolf von Bilguer patřil k nejtalentovanějším německým šachistům a teoretikům první poloviny 19. století. Narodil se roku 1815 v Ludwigslustu v Meklenbursku. V mládí vstoupil do pruské armády a sloužil u 24. pěšího pluku; později odešel do Berlína na vojenskou školu. Právě tam se dostal do okruhu silných berlínských šachistů, později označovaných jako Berlínská plejáda. Vynikal praktickou hrou, mimořádnou pamětí a především analytickým talentem.

Bilguerovým hlavním zájmem se postupně stala teorie zahájení. Roku 1839 vydal monografii Das Zweispringerspiel im Nachzuge věnovanou hře dvou jezdců v obraně. Ještě významnější však byl jeho plán vytvořit rozsáhlou a systematicky uspořádanou příručku, která by shrnula tehdejší šachové poznání. Základním rysem zamýšleného díla bylo **přehledné tabulkové uspořádání variant**, umožňující čtenáři rychle sledovat jednotlivá pokračování a jejich hodnocení.

Bilguer však trpěl chatrným zdravím a onemocněl tuberkulózou. Nemoc jej přinutila opustit vojenskou službu a v posledním období života se v Berlíně věnoval především šachu a literatuře. Jeho stav se rychle zhoršoval; v létě 1840 téměř oslepl. Zemřel v Berlíně 16. září 1840, několik dní před svými pětadvacátými narozeninami.

Svého největšího díla se tedy nedožil. Rozpracovaný projekt převzal jeho blízký přítel Tassilo von Heydebrand und der Lasa, rovněž významný člen berlínského šachového okruhu. Der Lasa Bilguerovy podklady kriticky zpracoval, dílo dokončil a roku 1843 vydal jako **Handbuch des Schachspiels**. Přestože na dokončení knihy odvedl obrovský díl práce, z úcty k předčasně zemřelému příteli ponechal Bilguerovi na titulní straně prvenství. Už první vydání výslovně uvádělo, že knihu Bilguer „navrhl a započal“ a jeho přítel von der Lasa v ní pokračoval a vydal ji.

Handbuch se následně stal jedním z nejvlivnějších děl šachové literatury 19. století a po desetiletí představoval základní autoritu zejména v teorii zahájení. V šachovém světě se pro něj vžil prostý název „Bilguer“ - mimořádný posmrtný pomník člověku, který se vydání svého životního díla nedožil.

Poznámka k datu narození: starší literatura často uvádí 21. září 1815, avšak dochovaný křestní záznam v Ludwigslustu uvádí 25. září 1815. V obou případech platí, že Bilguer zemřel 16. září 1840 před dovršením 25 let.